

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike — inserati do 80 petiti vrti a Din 2, do 100 vrti a Din 2.50, od 100 do 300 vrti a Din 3, večji inserati petiti vrti a Din 4.—, Popusti po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strassmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Priprave za ljudsko glasovanje v Avstriji:

Avstrijski nacisti v hudih škripcih

Razpis ljudskega glasovanja jih je silno presenetil in sedaj sami izkušajo prijetnosti politike iznenadenj in gotovih dejstev — Z vsemi sredstvi skušajo doseči odgoditev glasovanja, da bi se izognili sicer neizogibni blamaži

Dunaj, 11. marca, br. Odmev, ki ga je izval nenadni razpis ljudskega glasovanja v Avstriji pri avstrijskih nacistih, dokazuje, da jih je Schuschniggova odločitev dočela presenečenja in jih spravila v hude škripe. Sedaj enkrat na lastni koži doživljajo politiko presenečenja in izvršenih dejstev ter so zaradi tega seveda silno ogorčeni. Po njihovem mnenju je kancelar dr. Schuschnigg z razpisom ljudskega glasovanja brez predhodnega posveta in pristanka nacistov kršil berchtesgadenski sporazum. Zdi se, da nameravajo nacisti na to predpostavko zgraditi svojo nadaljnjo taktiko.

Notranji minister Seyss-Inquart ima ekonoj neprestane posvete a svojimi vodilnimi pristaji in je tudi v neprestani zvezi z Berlinom. Njihova glavna težnja je sedaj kako bi se mogli izogniti blamaži, ki jim je neizogibna. Če izdajo parolo, naj nacisti glasujejo proti Avstriji. To v sedanjem položaju ni tako enostavno. Z juliskim sporazumom iz leta 1936 in z berchtesgadenskim sporazumom so nacisti izrečno priznali samostojnost in neodvisnost Avstrije. Kancelar dr. Schuschnigg je sedaj vprašanje, o katerem bo moralo v nedeljo glasovati avstrijsko prebivalstvo, postavil tako, da bi vsak razumen odgovor pomenil prav za prav veljalo. Vsa avstrijska državljan, ki bi se izjavili proti Avstriji in s tem za anšlus, bi s tem zagrešili veleizdajo. Če bi nacisti strinjeno šli na volitve in glasovali proti, bi s tem le pokazali, da sta jim julijski sporazum in berchtesgadenski dogovor le krinka, pod katero hočejo še nadalje rovariti proti samostojni Avstriji. Če so odkritostno za Avstrijo, kaj jim brani, da glasujejo v nedeljo za njo? Schuschnigg je postavil vprašanje tako, da morajo nanj odgovoriti odgovoriti.

šanje tako, da morajo nanj odgovoriti odgovoriti.

Avstrijski nacisti so se v svoji zadregi obrnili na Berlin s prošnjo za pomoč. Berlin ga ne more posegati v avstrijske notranje zadeve, čeravno tam ne prikrivajo, da so nad postopanjem kancelarja Schuschnigga skrajno ogorčeni. Toda ljudsko glasovanje, ki je bilo do nedavna glavni slager nacistične propagande, je absolutno notranja avstrijska zadeva, v katero se Nemčija nima vmešavati, če se ne izpostavi očitku, da stremi po nasilni priključitvi Avstrije. Zato tudi Berlin ne more storiti drugega, kakor da poskuša ali potem pogorjati doseči odgoditev ljudskega glasovanja, ali pa da izda parolo za abstinenco. V tej zvezi sta včeraj prišla na Dunaj dva posebna odposlanca iz Berlina. Dopolodne se je z letalom pripeljal tudi Hitlerjev zaupnik inž. Kähler, ki je imel dolge konference s Seyss-Inquartom, zvečer pa se je nenadoma pojavil na Dunaju bivši nemški poslanik Papen, ki ima baje nalog, priti v stike s Schuschniggom in ga pridobiti za to, da se ljudsko glasovanje odloži. Seveda pa je malo verjetno, da bi mu to uspelo, kajti kancelar dr. Schuschnigg je, kakor naglašajo iz njegove okolice, trdno odločen napraviti konec nacistični propagandi in njihovim trditvam, da je Avstrija nacistična. Kakor se danes zjutraj, bodo nacisti šele zadnjih 24 ur pred glasovanjem izdali končnoveljavna navodila svojim pristajam.

Nacistični pristaji prirejajo, ker ne dobe točnih navodil, po mestih, kjer so bolj močni, bučne demonstracije. Središčni izredov sta zlasti Gradec in Linz, kjer je vodstvo patriotske fronte že v njihovih ro-

kah. V Linzu in Grazu so trajale nacistične demonstracije globoko v noč, dokler ni nastopila policija in z energično intervencijo napravila izredno konec. V Linzu je bilo pri spopadih s Schuschniggovimi pristaji ranjenih okrog 60, v Grazu pa okrog 10 ljudi. Tudi na Dunaju so nacisti poskušali prirediti demonstracije večjega obsega, so pa morali kmalu izginiti, ker so nastopili delavci in drugi pristaji Schuschnigga, ki so nastopili v taki premoči, da nacistov sploh ni bilo več niti opaziti.

Avstrijski nacisti iščejo vse mogoče razloge, da bi opravili svoje odklonilo stališče do ljudskega glasovanja. Predvsem naglašajo, da ni nobenega jamstva za svobodno izražanje ljudske volje. Volilne komisije tvorijo izključno pristaji dr. Schuschnigga in je nacistom vsaka kontrola onemogočena. Tudi ni nobenih volilnih spisov, zaradi česar smatrajo, da bodo mogli posamezniki tudi po desetkrat glasovati, ker se lahko v enem volilnem lokalu poslužijo legitimacije patriotske fronte, v

drugem domovnice, v tretjem zopet kakega drugega dokumenta. Izgovarjajo se tudi, da bo vlada izdala samo glasovnice, s katerimi je mogoče glasovati le za Schuschnigga, dočim bi morali nacisti sami oskrbeti predpisane glasovnice za svoje glasove. Danes je bil o tem izdan uradni komunik, ki označuje te vesti za izmišljene. Vlada bo izdala dvojne glasovnice, ene za »da«, druge za »ne«, tako da bo vsak volilec lahko prosto izbral. Zajamčena je tudi tajnost glasovanja, tako da je zagotovljeno popolnoma svobodno glasovanje.

V današnji uradni »Wiener Zeitung« objavlja daljši članek proti ljudskemu glasovanju notranji minister Seyss Inquart, ki se prav tako sklicuje na to, češ da glasovanje ne bo svobodno ter da ni jamstva za objektivno postopanje volilnih komisij. Tudi on se zavzema za to, naj se glasovanje odgodi, dokler se stvar ne uredi dogovorno med Schuschniggom in predstavniki narodnega socializma v Avstriji.

Vsa oborožena sila v strogi pripravljenosti

Spricho velike napetosti, ki je zavladala po vsej državi in vedno bujnih incidentov, ki jih izživajo nacisti s svojimi protesti, je kancelar dr. Schuschnigg odredil strogo pripravljenost vse avstrijske oborožene sile. Policijska, vojska in žandarmerija so v popolni bojni opremljeni pripravljeni v vojašnicah, da lahko vsak hip intervenirajo. Vsi dopusti so prekinjeni in vsi oficirji morajo biti stalno pri svojih edinicah. Tudi letalstvo je v najstrožji pripravljenosti. Letališča so malone hermetično zaprta in je vsak

dostop nepoklicanim najstrožje zabranjen. Okrog dunajskega letališča v Aspernu je kordon vojaštva. Vojaštvo je zasedlo tudi vsa javna poslopja, predvsem urade zveznega kancelarja dr. Schuschnigga, vsa ministrstva, vse pošte, dunajski magistrat, vse domove patriotske fronte, ker se boje, da bi tu moglo priti do kakih napadov. Zelo strogo je zastražena tudi dunajska radniska postaja. Tudi milica patriotske fronte je mobilizirana, tako da vlada v Avstriji pravcato vojno stanje.

Gospodarski svet Male antante zaseda v Bukarešti

Velik napredek v gospodarskem sodelovanju

Bukarešta, 11. marca, d. Včeraj je bila otvorjena 11. konferenca stalnega gospodarskega sveta Male antante. Otvoril jo je zunanji minister Tatarescu z nagovorom, v katerem je izjavil, da bo ta konferenca nova manifestacija moči in življenske sposobnosti Male antante. Države Male antante imajo dolžnost, da trajno poglobijo medsebojne odnose in da razširijo ter konsolidirajo svoje zveze na vseh področjih. Že dosedaj je bil dosežen velik napredek na vseh področjih gospodarskega sodelovanja. Mala antanta ni namena, da bi se izolirala pred ostalimi državami, temveč želi sodelovati z njimi za konsolidacijo miru. Čim večjo dinamiko bo Mala antanta pokazala na gospodarskem področju, tem večje bodo tu-

di možnosti za sodelovanje z drugimi državami.

Vodja češkoslovaške delegacije minister Friedman je opozoril na naraščajočo izmenjavo blaga med državami Male antante. Splošno zboljšanje gospodarskega položaja je ugodno tudi za nadaljnjo izpolnitev gospodarskega sodelovanja v okviru Male antante. Masarykove besede, da se nahajamo vsi na eni ladji, ne označujejo samo položaja, temveč predstavljajo tudi svarilo.

Vodja jugoslovenske delegacije, pooblaščen minister Predić, je poudaril, da predstavlja Mala antanta strnjeno skupino, ki je pripravljena sodelovati tudi z ostalimi državami na gospodarskem področju.

Balkanska zveza in general Franco

V kratkem bodo imenovani Francovi zastopniki v prestolnicah balkanskih držav

Atene, 11. marca, br. List »Vradnik« objavlja razgovor z zastopnikom generala Franca v Rumuniji markizom de Prate, ki je prisostvoval konferenci Balkanske zveze kot opazovalec.

Izrazil je prepričanje, da bodo države Balkanske zveze na osnovi sklepov konference v Ananki v kratkem »zpostavile stike s Francovo Španijo in imenovalle svoje zastopnike v Salamanci, kakor bo tudi general Franco imenoval svoje pooblaščenice v prestolnicah držav Balkanske zveze. Njihova kompetenca pa ne bo presegala delokroga, ki ga ima angleški zastopnik pri španski nacionalni vladi. Na vprašanje novinarja je podal Francovi zastopnik tudi izjavo o vojaškem položaju v Španiji. Na-

glasil je, da je v začetku državljanske vojne dobil general Franco nešteto ponudb s strani ruskih beguncev iz Nemčije, Avstrije in Italije, ki so se hoteli boriti v njegovi vojski kot prostovoljci. Toda general Franco je vse take ponudbe odklonil. Ko pa je pred Madridom nastal kočljiv položaj, je te ponudbe sprejel. Vendar pa število prostovoljcev v Francovi vojski zdaj ni tako veliko, kakor na strani republikancev. Izmed 850.000 mož, kolikor šteje Francova vojska, je samo 40.000 Italijanov in 8000 Nemcev, na republikanski strani pa se bori okrog 100.000 tujih prostovoljcev, po večini Francozov, Belgijcev, Mehikancev in Nemcev.

Tudi slovaški klerikalci odločno za nedotakljivost meja ČSR

Ves čl. narod strnjen v obrambi države

Praga, 11. marca, b. Tako parlament kakor senat sta včeraj nadaljevala in zaključila zanimivo razpravo o vladni izjavi, ki jo je v petek prečital ministrski predsednik dr. Milan Hodža. Debata je pokazala, da so vse stranke v pogledu trdne odločnosti za obrambo češkoslovaške države pred kakršnikoli presenečenjem od zunaj silno na vladni strani.

V poslanski zbornici je povzročil pravo senzacijo zlasti govor generalnega tajnika slovaške ljudske stranke dr. Sokola, ki je med odobravanjem vse zbornice poudaril, da smatra Hlinkova klerikalna stranka me-

je češkoslovaške države za nedotakljive in večne. Mi smo, je dejal med drugim, v opoziciji proti sedanjim vladim, toda nismo v opoziciji proti državi, kajti ta država je tudi država Slovkov in kdorkoli bi kadarkoli napadel meje češkoslovaške države, bi s tem izvršil tudi napad na svobodo Slovkov. Z odobravanjem svojih strankarskih tovarišev je dr. Sokol nadalje izjavil, da je Hlinkova stranka pripravljena sodelovati z vlado, vendar pa le s tako, ki bi bila pripravljena rešiti slovaški problem.

Parlament je po govoru poslanca Stranskega vladno izjavo odobril.

V senatu se je zunanje politična razprava zaključila s praviimi manifestacijami za predsednika vlade dr. Hodžo in za neokrnjeno, svobodno in demokratično Češkoslovaško. Ker je bil na poslednji seji senata navzoč tudi prezident republike dr. Beneš, so se manifestacije še stopnjevale.

Kriza francoske vlade

Mandat za sestavo nove vlade je dobil Blum, ki pa ga bo najbrže že danes vrnil

Pariz, 11. marca, br. Na včerajšnji dopoldanski seji poslanske zbornice je ministrski predsednik Chautemps v krajšem govoru obrazložil svoje stališče ter naglasil, da je notranji in zunanji položaj Francije tak, da se morajo interesi države postaviti nad interese strank. Ker za svoje dobroimisljene navedbe ni dobil pristanka vseh strank vladne večine, se je odločil podati ostavko, da bi napravil mesto močnejši in stabilnejši vladi, ki ne bo več odvisna od trenutnega razpoloženja posameznih strank. Vlada se je nato umaknila in je po kratki konferenci sklenila podati ostavko.

Predsednik republike je ostavko vlade sprejel. Po kratkih konzultacijah a predsednikom obeh zbornic je poveril mandat za sestavo nove vlade Leonu Blumu kot predstavniku najmočnejše parlamentarne skupine. Blum je takoj prišel a pogajanjem in bo eku-

šal kakor pri zadnji vladni krizi obnoviti vlado ljudske fronte, ki pa bi se razširila tudi na nekatere zmerneše desničarske skupine. Njegova dosežanja pogajanja, ki so trajala pozno v noč in so se danes nadaljevala, pa doslej niso rodila uspeha. Desničarji elej ko prej odklanjajo vsako sodelovanje s komunisti. Komunisti s svoje strani vztrajajo na tem, da se ohrani ljudska fronta. Pod takimi pogoji smatrajo v političnih krogih Blumovo akcijo za brezizgledno in pričakujejo, da bo opoldne vrnil mandat. Po splošni sodbi bo dobil mandat Herriot ali Daladier kot predstavnik radikalov. Oba bosta poskušala ustvariti vlado široke koncentracije brez sodelovanja skrajnih levitčarjev in desničarjev ali pa vlado nacionalne unije s točno določenim programom, tako da bi po izvršenem programu ista vlada razpisala volitve.

Načelna razsodba glede državne zastave

Nekje v Dalmaciji je nekdo odstranil državno zastavo, ki je bila izvešena na neki privatni hiši. Proti dotičniku je bilo uvedeno kazensko postopanje. Sresko sodišče je obtoženco opustilo in to opustilno sodbo je potrdilo tudi apelacijsko sodišče v Splitu, češ da ni bilo izvršeno nobeno kaznivo dejanje, ker je bila zastava izvešena na privatnem, ne pa na državnem poslopu. Stvar je končno prišla pred stol sedmoričev v Zagrebu kot kasacijsko sodišče. To je sodbo prvostopnega, oziroma apelacijskega sodišča v Splitu razveljavilo in jo označilo kot pogrešno. V utemeljitvi poudarja kasacijsko sodišče, da za oceno kaznivost dejanja ni odločilno, kje je bila izvešena državna zastava, na privatni hiši ali na poslopu, kjer je nameščen kak državni urad. Izvešanje državne zastave je urejeno z ustavo in to velja za privatna in državna poslopja. Modro-belo-rdeča zastava ostane vedno znak državne oblasti. Brez oizra, kje je državna zastava izvešena, ona nikdar ne izgubi svojstva, ki ga ji je določil državni temeljni zakon. — Po tej odločbi kasacijskega sodišča bo moralo prvostopno sodišče o incidentu ponovno razpravljati in oseba, ki se je pregrešila na državni zastavi, ki je simbol državne suverenosti, bo dobila za svoje dejanje zaslužen plačilo.

Bodite namiljeni z življe!

Zasedanje velikega fašističnega sveta

Rim, 11. marca, br. Snovi se je sestel veliki fašistični svet pod predsedstvom Mussolinija. Na dnevnem redu so naslednje točke: poročilo o mednarodnem položaju, o delu fašistične stranke in o razvoju mladinskih organizacij, o gospodarskem in finančnem položaju države ter o notranje političnem položaju.

Ostavka belgijskega finančnega ministra

Bruselj, 11. marca, AA. Finančni minister De Man je odstopil, ker mora po nasvetu zdravnikov oditi vsaj za mesec dni na oddih.

Ugotovitev

V »Slovenskem narodu« dne 29. januarja t. l. šteje 23. smo zabeležili, da je pred kratkim izšla o nemškem življu v Jugoslaviji brošura, v kateri je bilo pisano, da so prebivalci naših mest »Laibach, Marburg, Cilli, Pettau« se danes po večini »deutschfreundlich gesinnt«, in da je to brošuro napisal v Beogradu živeči nemški novinar dr. Hribovšek. Z ozirom na to vest nam piše g. dr. Hribovšek iz Beograda in nas prosi, da ugotovimo, da ni on pisal te brošure in tudi ni ž njo v nobeni kakršnikoli zvezi. Njegovi hišni radi svetujemo.

Politični obzornik

V znamenju tisočletne kulture...

Včeraj nam je pošta dostavila na uredništvo »Slovenskega naroda« naslovljeno odprto dopisnico, na kateri se nepodpisani Zagrebčan huduje na naš list in stresa svojo jezo nanj tako-le:

»Što uvijek zabadate u Hrvate? Mi volimo više Bavarce nego takove Slovence, kakvi ste Vi. Bavarci su bar dobri katolici. Vi Jevtičevci ste prošli u Srbe pravoslavce. Stvorili ste svoj pravoslavni pjevački zbor, koji je već u Zagrebu u pravoslavnoj crkvi pjevao. To je sramota i najveća kukavština. Vi ste govornici, koji se ne bi smjeli pokazati pred poštenom javnošću. Dodajte u Zagrebu da pokušajte srušiti Lukasa! Vi niste slovenski narod po ideologiji Koroska. Vi ste plemo — ali pokvareno plemo, kakovog nema na zemaljskoj krugli! Gladne kukavice, kanite se! —

Dopisnica, ki je bila dana na pošto 9. t. m. v Zagrebu, je odraz one srčne kulture, ki je doma v Zagrebu baje že 1000 let. Iz nje je razvidno, da v Zagrebu ni osamljen prečestiti gospod Filip Lukas, ki kot predsednik »Matice Hrvatske« zastopa stališče, da so Hrvatoma po mišljenju in čustvovanju mnogo bližji Bavarci in sploh Neslovani, kakor pa sosedni Slovenci! Nas ta stvar čisto nič ne vznemirja, ker prav dobro vemo, da ima, ima još Hrvata — in to poštenih, slovensko mislečih in čutečih Hrvatov, ki ogorčeno obsojajo to stališče in ki bodo tudi znali ob pravem času temeljito pomesti in hrvatski javnosti z vsemi protislovenskimi elementi.

Bratje ali rivali

Pod tem naslovom piše inž. Milivoj Matić v novosadskem »Dnevnu«: »Srbski narod je za dosego naše pozitivne in realne stvarnosti, ki nosi ponosno ime kraljevine Jugoslavije, doprinesla največje žrtve in se izpostavljala nešteto krat smrti nevarnosti in propasti. Zato je srbski narod najbolj poklican, da najodločneje in najvestneje brani in čuva to našo, za sedaj še vedno edino pozitivno in realno stvarnost. Prepričani smo, da bodo na strani Srbov vedno najboljši Hrvati in najboljši Slovenci. Mi opažamo razna stremjenja in razne težnje tudi pri Srbih in Slovencih, toda te težnje nam ne povzročajo skrbi, ker ne delajo vitiška boleznega stanja. Neznatno je število naših ljudi, ki bi zavestno hodili po krivih potih hrvatskega pokreta, katerega vodja dr. Maček jaha na belem konju, ki ima svoj poseben pomen in katerega minister zunanjih del dr. Krnjević sedi v Ženevi. To bratom ni potrebno, ali potrebno je to rivalom. Vsaka bolezen je nevarna, ako se je ne zdravi in ako se jo zanemarija. Tudi bolezen hrvatskega rivalstva pokreta lahko postane nevarna, ako se ne bo srbski narod zdrnil, ako ne bo zgubil potrpljenja in zaklical: Zadosti! Vse rivalstvo težnje mora srbski narod in ž njim tudi vsi razumni in zavedni Hrvati in Slovenci uničiti! — Inženjer Matić je, kakor je iz navedenega razvidno, zelo resoluten gospod, vprašanje pa je, ako bodo tako resolutni tudi njegovi rojaki. Do sedaj posebne odločnosti niso pokazali!

Robske duše

»Danica Hrvatska«, glasilo zloglasnega vstaškega poglavarja dr. Ante Pavelića, ki izhaja v New Yorku, je v svoji zadnji številki objavila tudi to-le gorostasno izjavo: »Mi Hrvati se ne moremo pohvaliti, da smo bili v Avstro-Ogrski svobodni. Mi smo se stoletja in stoletja borili za več pravice in za več svobode. Ali ako bi se nam dalo na voljo, da bi izbirali med prejšnjim »uženjstvom« in današnjim »svobodom«, mi bi od prvega do zadnjega izbrali ono prvo...« »Samouprava«, glavno glasilo JRZ, beleži to izjavo in pripominja: »Robske duše, ne vedo, kaj je svoboda!«

Proti svetosauski proslavi

Katoliški tjednik, glasilo sarajevskega nadškofa dr. Šarića, poroča: »Nadškofijski ordinariat je poslal radi opetovanega angažiranja katoliške dece pri svetosauskih proslavah in radi vmešavanja čisto verskih pravoslavskih momentov v te šolske proslave ministrstvu prosvete predstavko, na katero je dobil odgovor. V odgovoru se poudarja, da se mora cerkveni obred te proslave s petjem svetosauske himne opraviti posebej samo za učence in učence pravoslavne vere. V zvezi s tem zahteva nadškof od svoje duhovščine, naj skrbno pazi na to, da se ne bo od katoliške dece zahtevalo ono, kar bi bilo v nasprotju z verskimi čustvi katolikov. Nadškof nadalje zahteva, naj duhovščina pošlje ordinariatu točna poročila o letošnjih svetosauskih proslavah po šolah.«

Borzna poročila.

CURIH, 11. marca. Beograd 102, Pariz 13.575, London 21.6025, New York 431, Bruselj 72.89, Milan 22.69, Amsterdam 240.90, Berlin 175.975, Dunaj 68.76, Praga 15.14, Varšava 21.20, Bukarešta 2.05.

